СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIII. Ч. 287. Джерзи Ситі, Н. Дж., четвер, 10. грудня, 1925. VOL. XXXIII. No. 287. Jersey City, N. J., Thursday, December 10. 1925. THREE CENTS

Президент виголошує промову до конґресу про свою політику

ВАШИНҐТОН, 8. грудня. — Президент Кулидж виголосив до обох палат конгресу промову про політику федерального уряду.

В сій промові президент підчеркнув ряд важних політичних справ. Наперед він обстоював за відомими вже точками своєї політичної програми, як за ощадностю уряду, з котрою він звязав питанне обниження податків. В справі федеральних фабрик електрики на Масел Шолз він заявився за переданнем його приватному підприємству, так, щоби з сього вийшла як найбільша користь народови.

В дальшій частині він заявився за урядовою допомогою для розвинення торговельного мореплавства, бо воно є основою розвою воєнної оборони краю на морю. Він далі заявився за розоруженнем, але рівночасно заявився за розвоєм воздушної служби.

ЗА СВІТОВИМ СУДОМ.

Щодо заграничної політики, то президент ще раз підняв потребу приступлення Злучених Держав до світового суду. Він виступав проти тих, які противляться приступленню до суду на тій основі, що таке приступленнє є рівнозначне з приступленнем до Ліги Народів; президент виказував, що світовий суд се інституція, независима від Ліги Народів, бо може існувати навіть після того, як Ліги Народів не стальоби.

В СПРАВІ ВУГЛЯ.

Зовсім несподівано президент порушив справу вугля. Він говорив, що федеральний уряд бувби вмішався в непорозуміння межи властителями та робітниками в промислі твердого вугля, якби уряд мав право примушувати сторони до якоїнебудь акції. Уряд нічого не робив, бо він не має влади. Щоби таку владу йому дати, конгрес мусить ухвалити відповідний закон, який дозволивби йому вмішуватися в углеві непорозуміння. Президент подав свій плян, як має виглядати посередництво уряду підчас непорозумінь та взагалі, який уплив має мати уряд на вуглевий промисел.

ВРАЖІННЯ ПРОМОВИ НА ЧЛЕНІВ КОНҐРЕСУ.

Перші заяви членів конгресу про промову президента Кулиджа до конгресу досить розбіжні.

Републиканці майже без вимку хвалять її. Навіть ті, що не годяться з поодинокими проектами президента, підносять рішучість виступу президента. Републиканські поступовці та демократи не находять у ній богато доброго; однак і вони підносять, що наконець президент промовив так, що ніхто не може сумніватися, які його погляди.

КОНҐРЕС ВЖЕ ПОЧАВ ДЕБАТУ НАД ПОДАТКОВИМ ЗАКОНОМ.

ВАШИНҐТОН, 8. грудня. — Комітет палати послів для приходів предложив нині повній палаті вироблений собою проект податкового закона.

Проект пояснив довгою промовою конгресмен Ґрін, голова комітету, виясняючи причини, для чого комітет не міг обнижити податків на більше, як на 326 міліонів, і другі питання, звязані з проектом. Сейчас по його промові почалася дебата над проектом. З промови видно, що посли хочуть поспішитися з ухваленнем проекту.

КРОВАВІ ЗАВОРУШЕННЯ ЧЕРЕЗ СКЕБІВСЬКУ ПОЛІТИКУ КОМПАНІЇ.

ПИТСБУРҐ, ПА., 8. грудня. — Вуглеве підприємство Питсбурґ Ковл Ко. отворило нині роботу в своїх копальнях мягкого вугля, які були замкнені вже довший час через страйк. Компанія рішалася вести роботу при помочи страйколомів, і нині вона стала посилати страйколомів до копальні великими троками, сильно стереженими зорруженими сторожами.

Коли один такий трок зі скебами переїзджав попри товпу людий, зібраних коло копальні, візник троку неосторожно вїхав в товпу, розбиваючи людий. Розярені люди кинулися на сторожів та потурбували добре помічників шерифа.

Коли піднято трок, який перевернувся серед товпи, зпід нього піднято паню Тимко, 44-літну женщину з Лайбрері, паню С. Безек, теж з Лайбрері, та Френка Флору, візника троку. Тимко вже була нежива. Безекову й Флору відставлено до шпиталя.

СПІВАК, ЩО НЕ ДОЗВОЛЯЄ КРИТИКУВАТИ СВОГО СПІВУ.

НЮ ЙОРК, 8. грудня. — Перед стейтовим судом у Брукліні ставав нині італійський співак Йосиф Вальпо, обжалований за вбийство критика свого співу.

Дня 28. червня сього року Вальпо співав до вуличної товпи на розі вулиць в Ковні Айленді. Підчас його співання до товпи прилучилося кількох його знакомих. Вони зараз почали кпити з Вальпового співу. Один з них голосно сказав, що він має дома кота, котрий має кращий голос, як співак. Вальпо виняв револьвер і вистріливши пять разів, убив на місци свого знакомого, Мараро на імя.

На суді він признався до вини, а суддя засудив його на 10 до 20 літ вязниці.

БИЗНЕСМЕНИ РОБЛЯТЬ САМОСТІЙНІ ЗАХОДИ ДО ПОЛАГОДИ СТРАЙКУ.

ФІЛАДЕЛФІЯ, 8. грудня. — Бизнесмени з вуглевої околиці, які обібралися за посередників у вуглевім страйку, прийшли до переконання, що вони не потрафлять погодити сторін при помочи пляну пенсилвенійського ґубернатора Піншо, і тому вони рішилися вести переговори з кождою стороною осібно, не згадуючи сього пляну. Представники їх комітету говорять тепер з представниками обох сторін, але ще ніякого висліду не мають.

ПРО ЦІЛИ ХЛІБОРОБСЬКОЇ КООПЕРАЦІЇ.

З промови федерального Секретара Хліборобства В. М. Джардіна на зїзді Кооперативного Союзу Молочарів в Філаделфії 24-го падолиста:

Цілии кооперації і її значіння в життю народа сягають далі поза сам продаж фармерських продуктів і розділ прибутків. Поміж цілями кооперації є ще такі, щоб припинити ту витрату й марнування продукту, які тепер бувають при вивозі на базар й розподілі; щоб установити міри, по яким сортується й оцінюється фармерські продукти, і щоб пристосувати продукцію до споживчих потреб і попиту. Це останнє значить не лише, щоб продукувати стільки, скільки треба на ринку, але — що навіть важніще — продукувати крам такого рода і такої якости, щоб задовольнити потреби і вимоги споживачів. Сам факт, що фармери можуть зорганізуватись для того, щоб продавати свої продукти, вказує на можливість инших добутків через кооперацію. Асекурація й закупно фармерського знаряддя й насіння входить теж в межі кооперативної діяльности.

Одночасно не слід губити з очей соціяльного значіння кооперативного руху. В фармерськім життю все давала себе відчувати недостача громадської свідомости. Організована громада старається підняти не лише економічні відносини, а й освіту і соціяльне життя народа. Кооперація значить, щоб працювати разом не для одної а для богатьох цілів. Инакшими словами, кооперація має на цілі плянове й зрівноважене хліборобство, яке дасть можливість розвинутися сільській цівілізації високого типу і одночасно буде продукувати й економічно розділювати товар потрібний для харчування міст.

Нема сумніву, що кооперативний рух заслугує підпертя і піддержки моральної і матеріяльної з боку уряду, з окрема з боку його хліборобських установ. Одначе булоб шкодою для самого кооперативного руху, якби він хотів пасивно опертися на ту піддержку. Кооперативний рух по своїй суті залежить від розуміння, заціkавлення й активности самих своїх учасників. Самі фармери мусять зібрати до купи свої засоби і свій досвід і таким способом поставити єдину солідну основу для кооперацій, власне торгову працю.

ЗМІСТ КАЛЕНДАРЯ У. Н. СОЮЗА НА 1926 РІК.

Календар містить богато нових оригінальних ілюстрацій зі старого краю і з Америки.

Ціна одного примірника 50 центів з пересилкою.

Замовляти у Свободі.

БОГОЛЮБОВ ПОБІДНИКОМ.

МОСКВА. — 8 грудня. — В міжнародному шахматському турнірі Українець Боголюбов далі на першому місці. Він досі виграв найбільше партій, бо 15 і сим, як запевнюють, його остаточна побіда вже вирішена.

ДОВГИ ЮГОСЛАВІЇ.

БІЛГОРОД, столиця Югославії, 7. грудня. — Югославянське правительство постановило скоро вирішити справу свого воєнного довгу в Америці. В сій цілі воно висилає окрему комісію під проводом міністра закордонних справ Стоядиновича.

НА УВАГУ МАТЕРЯМ МАЛИХ ДІТЕЙ.

Американське товариство для охорони від сухіт видало книжечку з порадами для матерей, в якій між иншим звертає їх увагу на те, чого треба передівсім оберігатись доглядаючи за малими дітьми, немовлятами. А саме головні поради такі:

Не годуйте новонародженої дитини нічим окрім матірного молока, хиба що лікар припише якийсь инший корм. Не давайте немовляті ніяких солодких соків і напитків, ні чаю, кави ні пива. Не годуйте дитини неправильно, в різні пори дня і ночі, і не давайте її їсти поміж правильними часами кормлення. Не давайте її за богато корму. Не дозвольте дитині ссати своїх пальців. Не завязуйте на ній рушники за тісно. Не задягайте дитини за тепло в літі і за легко в зимі. Не дозволяйте нікому цілувати дитини. Не призвичаюйте її спати з вами. Не беріть її на руки й не загойдуйте на руках кожний раз, коли заплаче, бо як вона привикне до того, то потім будете мусіти неустанно це робити. Не думайте, що як дитина плаче, то значить лише, що вона голодна. Не закривайте її голови, коли сидить, бо для віддиху вона все потребує свіжого воздуху. Не забувайте, що дитина може плакати також тому, що перемучилась лежачи на однім боці; або тому, що її за горячо або за холодно; або що її шматтє тисне; або що хоче пити (тоді її дати холодної переваренoї води); або тому, що хоче спати.

УРОЖАЙ БУРАКІВ У КИЇВЩИНІ.

З Києва повідомляють, що копання бураків уже покінчилось майже по всіх заводах київського відділу цукрового тросту. Урожай вдався надзвичайно добре, перевисшаючи довоєнні часи.

Риков про розоруженнє, Лігу Народів, Локарно і Америку.

МОСКВА, 8. грудня. — Голова „совнаркома" Алексій Іванович Риков виголосив тут на окружному зібранню комуністів промову, в якій сказав, що Росія готова скасувати „червону армію" і знищити склади і фабрики амуниції й оружя, якщо тесаме зроблять буржуазні держави.

Далі він заявив, що Росія буде першою, що стане за рух для розоруження держав.

Про Лігу Народів сказав він, що се оруде війни і неволення народів, а не освободжування їх. Европейські держави, казав Риков, стараючись притягнути Росію до Ліги, намагались наложити на неї політичне й економічне ярмо.

Про локарненський договір сказав, що він таксамо безвартний для світового мира як і Ліга Народів.

Відтак говорив про Америку, кажучи, що вона панує тепер над Европою.

Риков закінчив свою промову словами:

„Хай Злучені Держави не встрявають в европейські справи і не належать до Ліги Народів, всеодно вони тепер босом над усією по-версайською Европою.

„Жадна держава не може заключити договору з другою державою без згоди Злучених Держав. Вони мають дві третині усього засобу золота у світі і здобули від Европи майже всі міжнародні торговельні ринки.

„Америка се тепер одинокий край у світі, що може давати позички, а одночасно найбільша твердиня імперіялізму. Вона поневолює більшу часть світа економічно і Европа постепенно стається щораз то більше американською кольонією".

ПИШЕ ЖИТТЄ ХРИСТА.

ЛОНДОН, 8. грудня. — Славний англійський письменник Гол Кейн тепер в Палестині і пише книжку про життє Христа.

ХОЧЕ ПРОСИТИ АМЕРИКУ І РОСІЮ ДО РОЗОРУЖНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 8. грудня. — Рада Ліги Народів постановила сьогодня запросити Злучені Держави, Росію, Німеччину, Голяндію, Фінляндію, Румунію і Польщу, щоби взяли участь у приготованню розоружної конференції, яку Ліга Народів хоче скликати в 1926 році.

ВОЄННИЙ КОРАБЕЛЬ З ЛІТАКАМИ.

ЛОНДОН, 8. грудня. — Відомий англійський інжинір сер Джордж Терстон зладив зразок воєнного корабля з 30 літаками для оборони перед наїздом з воздуха.

БЕРАНЖЕР ВЖЕ ІМЕНОВАНИЙ.

ПАРИЖ, 8. грудня. — Правительство Бріянда іменувало сьогодня сенатора Віктора Анрія Беранжера амбасадором до Вашингтону і президент Франції Думерґ затвердив уже номінацію.

ЗЛОВЛЕННЄ АНГЛІЙСЬКИХ ШПІОНІВ У ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ, 8. грудня. — Французька поліція приловила й увязнила тут англійських шпіонів, які висліджували тайни французького морського летництва.

Арештовано: Марту Морей, котра також називається Марселя Мансей; Виллиема Фишера, родом з Лодзі в Польщі; Раджера Джерарда, котрий називається теж Пол Дюк; Джана Генрія Ледера; і Оливера Филлипса.

Всі вони признались, що були на службі шпіонського бюра Англії, та що від нього одержували платню за викриванне тайн.

Панна Морей залицялась до французьких офіцирів і так від них діставала тайни, які списувала незримим чорнилом або зашивала в корсет.

Тутешня преса різко виступає проти Англії за насиланне своїх шпіонів до Франції.

ХОЧЕ СОЦІЯЛІСТІВ ДО КАБІНЕТУ.

БЕРЛІН, 8. грудня. — Президент Німеччини Гінденбурґ старається, щоб до нового німецького коаліційного кабінету приєднати соціялістів.

ПРОТИ ПРОГІБІЦІЇ.

ЛОНДОН, 8. грудня. — Сюди вернувся з 10-ої в своєї подорожі по Америці славний англійський лікар-оператор сер Виллием Арбатнат Лейн.

В Америці приглядався він спеціяльно прогибіції і так про неї говорить:

В Америці є алькоголю доволі і то ОТРУЙНОГО. На улицях „сухої" Америки я подибав більше пияків аніж на улицях „мокрої" Анґлії. Прогібіція дає бідакам отруту, яка позбавлює їх здоровля і нищить їм мозок та зір.

Прогібіція в Злучених Державах се байка. Ніхто її не придержується. Всюди можна дістати алькоголь і порядні люди ломлять закон, який загал ненавидить і не хоче признати за закон.

Та американський нарід інтеліґентний і зарадить сьому. Може прийде до компромісу і буде дозволена продукція і продаж легких вин і пив.

Щасте Анґлії, що сю фарсу вже випробувано в Америці і тепер Анґлія чужим коштом має науку, аби у себе не пробувала подібної ґлупости.

БОРНЯ З БИКАМИ ЗАБОРОНЕНА.

ПАРИЖ, 7. грудня. — Префект париської поліції Морен заборонив борню з биками в окрузі Парижа.

Товариство охорони звірят взиває міністерство внутрішніх справ, щоби проголосило таку заборону в цілій Франції.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодинокє число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
В Канаді належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ПОЛЬСЬКО-МОСКОВСЬКЕ ЗБЛИЖЕННЯ

Хоча підписанне ґарантійного пакту, ухваленого в Локарно, та приступлене Німеччини до Ліґи Народів нібито полагоджує ряд непорозумінь межи державами середньої й західної Европи, та мимо сього сі дві події можуть мати великий вплив також на підношення межи середньою й східною Европою. Вказують на се передовсім голоси московської преси, яка не хоче вважати сих подій за виключно середньо-европейські або західно-европейські, а добачує в них виразне нарушенне інтересів Росії.

Як однодушно заявляє російська преса, договір у Локарно звернений проти Росії. Російська преса представляє сей договір так, що се мовляв Англія взяла за чуба всі европейські держави, сим разом уже й Німеччину, та потягнула їх всіх за своєю політикою, котра передовсім звертається проти Росії. Після заяв большевицьких дипльоматів договір у Локарно се не тільки забезпеченне західної Европи перед новим вибухом воєнної, стільки се забезпеченне Англії перед можливостю порозуміння межи Німеччиною а Росією.

Для російської преси ворожнеча Англії супроти Росії є чимось таким, у що навіть сумніватися не можна, є просто символом большевицької чи московської політичної віри. Чи правда се, що Англія дійсно не має другого так важного завдання, як нищенне Росії, чи може се лишень Росія так собі голосить тому, бо се якраз Росія має на ціли нищити британську імперію в Азії, щоби собі туди будувати російську імперію, досить, що факт є фактом, що Росія тепер дивиться на Англію як на свого головного ворога, якому не можна ніяк довіряти, якого треба боятися, якому треба в кождім кроці шкодити.

Як довго Німеччина сварилася з Францією, а Англія, хоча ворожа Франції, все таки ходила більше коло Франції, як коло Німеччини, так довго Росія сиділа спокійно, бо знала, що взаїмні суперечки межи аліянтами та страх перед Німеччиною роблять неможливим якийнебудь острійший виступ супроти Росії. З хвилею однак, як Франція погодилася з Німеччиною, як Англія не має вже чого сваритися з Францією, з тою хвилею вся немовби середна й західна Европа виглядає як один великий союз, стоячий під командою Англії, з своїм фронтом звернений на ворога, на Росію.

З такого пояснювання нової европейської ситуації, що наступила після Локарно, Москалі витягають дальшу науку. Кажуть вони: „Коли тепер так звана вага европейської рівноваги почииає схилятися проти нас, треба нам Росії найти якусь противагу проти сеї нової сили". В сьому пошукуванню за новими союзниками очи Москви впали на Варшаву, котра собі теж привдується з приводу Локарно, бо її не забезпечили перед нападом Німеччини так сильно, як се Польщі бажалося. Значить, колиб так прийшло до варшавсько-московського зближення, то тут кинулися собі в обійми дві жертви англійської інтриґи в Локарно. На Польщу якраз звернула Росія очи тому, бо се її безпосередна сусідка, з якою вона мала богато клопотів у минувшині та ще може мати їх і в будучині. На випадок приміром якого походу західної Европи на Росію, Польща певно становилаби перші патрулі. До того, Польща має землі, на які простягає свої лапи Росія, а Росія знова собі має землі, по які потягає свої загребущі руки Польща. У Польщі є десятки мілїонів людей, на котрих ворожнечу до Польщі рахувалаби Росія, знова в Росії є десятки мілїонів, на котрих ворожнечу до Росії рахувалаби Польща, на случай можливої російсько-польської війни. Словом, Польща й Росія мають богато невиключних рахунків, мають досить основ собі не довіряти, себе взаїмно боятися.

Знала се московська дипльоматія, і знала вона, що якби так Росії вдалося загодитися з Поляками, тоді союз західної Европи під командою Англії не зробивби Росії богато шкоди. На сій власне основі зросло зближенне російсько-польське. Покищо се зближенне ще не довершене, але всі знаки показують на те, що воно може стати фактом історії вже навіть дуже скоро. Віліем Генрі Чемберлин, кореспондент поважної газети „Крисчен Сайенс Монитор", доносить з Москви, що справа є на як найкращій дорозі та що для сього зближення вже досі зроблено справді богато.

Не числячи тут візити російського міністра заграничних справ Чічеріна в Варшаві, приязних голосів вшехпольської преси про його політику, сей кореспондент зазначує, що сього літа Росія й Польща добилися згоди щодо закінчення нападів почерез свої границі з території другої держави. Він підносить, що в короткім часі після сеї згоди большевицький комісаріят для заграничної торговлі в Москві заложив з польськими фабрикантами спільне купецьке товариство для розвою межинародної торговлі межи Росією а Польщею. Рівночасно навязано межи Росією а Польщею переговори щодо підписання торговельного договору. Досі сі дві держави вже добилися до порозуміння в справі зелізничого перевозу. Сі факти показують, що можливість польсько-російського зближення є богато більша, як спершу виглядало. Воно показує, що на місце ризького договору з 1921 року може скоро прийти до нового замирення, яке буде мати богато сильнійші основи, як мав сей договір.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

Старокраєва Рідна Школа апелює о поміч до американських Українців.

Обєднаннє Українських Організацій в Америці одержало отсю каблєграму зі Львова:

Рідна Школа в Галичині в дуже скрутному положенню. Просимо о негайну допомогу і видатну збірку на Різдвяний Дар, щоб вирятувати Рідну Школу з теперішньої скрути.

Бр. ЯНІВ, голова У. П. Т.

СОВІТИ ПЕРЕД РОЗВЯЗКОЮ ПИТАННЯ: СХІД ЧИ ЗАХІД

В жовтневому числі журналу „Комуністичний Інтернаціонал" подає голова Комуністичного Інтернаціоналу, Зіновев огляд міжнародного положення. До найважнійших подій послідного часу зачисляє він національний рух в Китаю, який звертається проти західних імперіялістичних держав, а далі спробу англійських консерватистів викликати прірву між Англією а СРСР та масові делєґації европейських робітництва до СРСР.

Заходи Англії до утворення протирадянської коаліції в Европі вважає Зіновев невдатними. Але не зважаючи на ту заяву совіти фактично ізольовані, а Чічерін по поїздках між Берліном а Варшавою, пустився на иншу комбінацію, бо відвідав Париж і думає їхати до Лондону, щоби навязати тіснійші зносини та добути капіталів. В звязку з тим ходять поголоски, що совіти хочуть вступити до Ліґи Націй та визнати 60% довоєнних довгів. Та нам на тім місци о що иншого ходить. Зіновев хоче звязати дальшу судьбу совітів зі сходом. Програвши свою кампанію зі світовою революцією в Европі, проповідує він далі ті самі нісетниці тільки з тою ріжницею, що переносить революцію на схід до Азії. Більш уміркована частина большевиків зазнавши невдачі з світовою революцією в Европі не виявляє особливої охоти надто ангажуватися в новий експеримент, а радить держатися що до Сходу тактики невтралітету. Їм то Зіновев відповідає:

„Китайський рух не одержав в 1925 р. безпосередної побіди. Але всі познаки говорять що сей рух запустив глибоке коріння, що його досвід широкі маси та весь Схід тепер переправить, приготовляючи в той спосіб події ще ширшого масштабу.

Деякі „реалісти" пропонують зайняти у відношенню до національного руху на Сході позицію невтралітету і тримати курс на „західну орієнтацію", але вони як дві каплі води подобають на „ліквідаторів. Ці мудрагелі не розуміють дрібниці: 1:, що їх рада означає повну ліквідацію ленінізму, оскільки ця лінія містить відмову від тактики світової революції, 2., що з точки погляду „західних" імперіялістів, на яких нам пропонують орієнтуватися, ми самі, (т. є. СРСР.) являємося Сходом,— тільки ще далеко більш небезпечним чим Китай і З., що в таких питаннях як відношення до сотень мілїонів людей на Сході „невтралітету" бути не може, навіть якби того нам хотілося. „Західна" орентація в цьому ліквідаторському розумінню означалаби на ділі не невтралітет у відношенню до Сходу, а перехід на сторону західних імперіялістів проти Сходу. Тим покористувалисяби „західні" імперіялісти для того, щоби по черзі роздавити і Схід і СРСР". Таким чином Зіновев звязує дальшу долю совітів з національними рухами на Сході, з сотнями мілїонів Китайців і Індусів й для тої цілі відкидає західну оріентацію. А все те в імя світової революції, яку тепер на переміну мають вже викликати Китайці і Індуси, Схід, а не імперіялістичний Захід.

Для Зіновева істнує тепер вже тільки „імперіялістичний" захід, він не знає мілїонів робітників на заході, він не знає нічого про мілїонові нації, що стогнуть в чужім ярмі, він бачить тепер тільки імперіялізм, покидає його і йде шукати на Сході того щастя, якого не зазнав зі світовою революцією на заході.

Одно правда, що Зіновев збанкротував враз з Третим Інтернаціоналом, з програмою світової революції в Европі. Ту програму відкинуло якраз свідоме робітництво Европи як і його розкладову та деморалізаційну тактику Інтернаціоналу. Це знає Зіновев і не дає за програму та йде на село людей дурити. Йде на Схід до Азії і тамтуди пхає совіти. Ще каже приготовлятися до війни на Сході.

Політика совітів на сході скінчиться так само як їх світова революція на заході. Нема сумніву що до цего, бо це є продовженням царської політики, яка рівнож брала на Сході в оборону інтереси китайського націоналізму проти европейського імперіялізму, а заразом „мирною дорогою" підбивала під свій вплив Китай.

От новий большевицький блахман, який якщо не заверне завчасу з дороги скінчиться катастрофою для совітів подібно як пораженням закінчилася східна орієнтація царату. Обчислений він ще на те, щоби острашити захід та наклонити його до совітів. Виглядає заразом на комедію, коли взяти під увагу ходження Чічеріна, який забігає на всі способи ласки на заході. Та одна комедія більше або меніше вже не пошкодить ні поможе совітам, на те можуть собі позволити.

Инша річ, що комуністична аґітація має пригожий ґрунт на Сході. В Китаю величезна нужда, сотки тисяч родин живе ціле життя на воді в човнах, бо не мають хат, і мілїони їдять по кілька зерен рижу на день. Тут можна кинути іскру вогню і може легко спалахнути велика пожежа подібна до тої, що була в Шангаю. Тільки та біда, що з большевицької пожежі остає тільки попіл і ще більша нужда.

ПРОСИТЬ О ПОМІЧ.

Український робітник в Америці Іван Петровський, занедужав в 1923 році на запаленне легких і недуга так скомплікувалась, що він і досі лічиться в санаторії в Савт Мавнтейн, Па.

Тепер він нам пише, що оставив безпомічною жінку і троє малолітніх дітий, для яких нема кому подбати о хату, одяг і поживу, бо жінка не може і доглянути дітий (мають 4, 5 і 6 літ) і заробити на прожиток.

Він просить знакомих і людий доброго серця, щоб помогли йому раз на Різдво відвідати дітий і справити їм одежину.

Адреса:
JOHN PETROVSKY,
S. MOUNTAIN, PA.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЯ ЗАСОПИСЬ „СВОБОДА"

СПИС ПОЛІТИЧНИХ ВЯЗНІВ БЕРЕЖАНСЬКОЇ ТЮРМИ ЗА РОКИ 1923, 1924 і 1925.

РІК 1923.

Ч.	спр. Vr.	
1.	1548|23.	Михайло Сеник, студент агрономії з Розворян.
2.	„	Антін Стефанишин, учитель з Долини.
3.	1603|23.	Корнило Корпан, господар з Божикова.
4.	„	Ізидор Демчишин, господар з Литвинова.
5.	„	Ярослав Власійчук, студент універс. з Яворова.
6.	520|23.	Іван Война, міщанин з Перемишлян.
7.	507|23.	Анна Перестюк, господиня з Гнильча.
8.	„	Демко Журовський, господар з Гнильча.
9.	„	Петро Журовський, господар з Гнильча.
10.	„	Мілько Чабаранюк, господар з Гнильча.
11.	„	Анна Банах, господиня з Гнильча.
12.	„	Генка Сміх, господиня з Гнильча.
13.	„	Андрій Душняк, господар з Гнильча.
14.	„	Михайло Борсук, господар з Гнильча.
15.	„	Микита Рудка, господар з Гнильча.
16.	„	Степан Калакура, господар з Гнильча.
17.	„	Степ. Білецький, господар з Гнильча.
18.	213|23.	Степан Захарків, господар з Лапшина.
19.	„	Гринько Глушок, господар з Лапшина.
20.	„	Семен Глушок, господар з Лапшина.
21.	„	Іван Плонський, господар з Лапшина.
22.	289|23.	Дмитро Козловський, господар з Дрищева.
23.	„	Дмитро Хараба, господар з Дрищева.
24.	„	Олекса Маланчук, господар з Дрищева.
25.	„	Гринько Процик, господар з Дрищева.
26.	1383|23.	Марія Харишівна, студ. університету з Залужа, пов. Рогатин.

РІК 1924.

Ч.	спр. Vr.	
27.	237|24.	Павло Притика, масар зі Стрия.
28.	297|24	Михайло Бзовий, господар з Гнильча.
29.	482|24.	Степан Якубовський, б. ґімн. з Кінашева.
	797|24.	
30.	877|24.	Михайло Ґенза, б. ґімн. з Яблонова.
	878|24.	
31.	894|24.	Петро Косач, б. ґімн. з Гербутова.
32.	„	Олекса Манюх, б. ґімн. з Яблонова.
33.	„	Володимир Самарик, б. ґімн. з Рогатина.
34.	„	Михайло Несторко, господар з Чесник.
35.	„	Степан Шеремета, зв. Орловський, госп. з Чесник.
36.	„	Степан Шеремета зв. Балай, господар з Чесник.
37.	„	Михайло Зазуля, господар з Чесник.
38.	„	Олекса Мрозіцький, господар з Чесник.
39.	„	Василь Шеремета, б. ґімназист з Чесник.
40.	„	Гринько Генза, господар з Яблонова.
41.	„	Роман Бойкевич, б. ґімназист з Рогатина.
42.	„	Осип Бойкевич, міщанин з Рогатина.
43.	„	Михайло Ліщинський, ґімназист з Борислава.
44.	„	Василь Козин, господар з Яблонова.
45.	265|24.	Гринь Лихолат, господар з Потока.
46.	„	Степан Прийдун, господар з Потока.
47.	669|24.	Олекса Яворський, студ. універс., Підгайці.
48.	181|24.	Панько Крайківський, ст. універс. з Німшина.
49.	„	Гаврило Крайківський, учитель з Німшина.
50.	„	Катря Крайківська, учителька з Німшина.
51.	„	Омелян Крайківський, студент унів. з Різдвян.
52.	„	Лев Крайківський, господар з Різдвян.
53.	1602|24.	Микола Надзікевич, з Голгіч.
54.	1274|24.	Теодор Яцура, студ. унів. Желдець, пов. Жовква.
55.		Петро Сайкевич, студ. університ. Синьків, п. Радехів.
56.	1563|24	Іван Миськів, студ. унів. з [illegible]

РІК 1925.

Ч.	спр. Vr.	
57.	42|25.	Василь Воробець, господар з Горожанки.
58.	399|25.	Теодор Мудрий, господар з Мозолівки.
59.	440|25.	Дмитро Макогонський, ст. унів. з Грусятич.
60.	169|	Ярослав Цимбалістий, студ. унів. з Бовшова.

ГАРНИЙ ПРИКЛАД ДО НАСЛІДУВАННЯ

(Допись з Нюарку, Н. Дж.)

Український Народній Комітет в Нюарку переслав через Америкен Експрес Ко. до Українського Педаґоґічного Товариства у Львові $300 і розділив їх як слідує: На інвалідів $200; Рідній Школі $50 і політичним вязням $50.

На цю суму зложили:

Брат. св. Івана Хрестителя $40.00; Клюб українських дівчат $30.00; Братство Пр. Тройці $25.00; Тов. ім. Богдана Хмельницького $25.00; Тов. Січ ім. Д. Витовського $25.00; Бр. св. о. Николая $25.00; Тов. Запороже $10.00. З концерту Першого Падолиста $101.95.

Разом $281.95.

Збірка на концерті, на яку зложили по $2.00: о. Й. Чаплинський, І. Лисак, Т. Каськів, М. Сікора; по $1.25 Д. Посунько; по $1.00: М. Сидорак, І. Гриник, К. Галушка, А. Коца, В. Кохалевич, Г. Дідоха, С. Трусевич, І. Гинда, М. Шумейко, В. Полівець, М. Кроколя, А. Кіселик, А. Фещук, А. Сурма, І. Багній, В. Хома, М. Дубас, С. Дяків, В. Ращаборський, В. Кузьма, М. Саміла, В. Борсчок, Т. Маселко, М. Стецько, М. Шаран, Г. Горішній, І. Чорний, С. Рудий, О. Біндюга, Я. Ґураль, Ф. Шафранська, М. Грущак, О. Ставицький, М. Фецула, І. Гусак, А. Присяжна, А. Михаль, Пашкевич, Г. Варвиль, А. Чайківна, М. Мохналь і О. Вашкович.

Разом $73.87.
З переносу $281.95.
Усього $355.82.
Розходу було на концерті $18.99.
Позісталось готівкою $336.83.
Вислано до Львова $300.00.
Остало в касі $36.83.

ЗА УРЯД У. Н. К. В НЮАРКУ, Н. ДЖ.:
І. Лисак, голова;
І. Гриник, писар.

ВАЖНЕ ДЛЯ ВП. ПП. СЕКРЕТАРІВ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА.

Сим повідомляється Вп. ПП. Секретарів відділів У. Н. Союза, що висилка календарів на рік 1926 для членів У. Н. Союза вже розпочалась і що вже вислано календарі на адресу пп. секретарів для слідуючих відділів:

Від. 44, 55, 57, 58, 65 (2 п.), 67, 97, 98, 99, 101, 105, 109, 113, 145, 150, 151, 154, 171, 174, 176, 187, 192, 198, 201, 207, 210.

Повисше вимінені посилки зістали вислані почтою ще дня 28: падолиста.

Відділ 270.

Повисша посилка зістала вислана почтою дня 9. грудня, 1925.

В ч. Свободи з 8. грудня оголошено, що вислано календарі для відділу 63-го, а має для відділу 81-го.

Котрий би зі згаданих відділів не дістав з якоїсь причини посилки до 10 днів від дня вислання календарів, нехай повідомить Адмін. „Свободи".

ЧАСОПИСЬ „СВОБОДУ" ЧИТАЄ ДО СТО ТИСЯЧ ЛЮДИЙ, ТОМУ ВОНА Є НАЙЛІПШИМ ПОСЕРЕДНИЦТВОМ ДЛЯ ОГОЛОШЕНЬ.

КУПУЮТЬ АКЦІЇ ЗЕМЕЛЬНОГО БАНКУ У ЛЬВОВІ

Далі закупили акції Земельного Банку Гіпотечного у Львові:

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.: Дмитро Штогрин 5 акцій $25, Антін Цурковський 2 акції $10.
ШИКАГО, ІЛЛ.: Юрій Небор 10 акцій $50.
ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ.: Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270 У. Н. Союза, 1 акція, 5 дол.
УКРАЇНА, Н. ДАК.: о. Василь Гриняк 5 акцій, 25 дол.
В. ИСТОН, ПА.: Іван Крочок 1 акція, 5 дол.
ДЖОЛІЕТ, ІЛЛ.: Иосиф Кочан і Мик. Гуцул по 1 акції 10 дол.
СТ. ДЖАНСВИЛ, Н. Й.: Михайло Рапач і Михайло Кравчук по 2 акції, Іван Сало 1 акцію, 25 дол.
АЛЛЕНТАВН, ПА.: Укр. Амер. Горожанський Клюб 5 акцій, 25 дол., Григорій Пипюк 1 акція, 5 дол.
ДІТРОЙТ, МИШ.: др. А. Т. Кібзей 2 акції 10 дол., Ф. Т. Литвин 2 акції 10 дол., И. Чарновський 1 акція, 5 дол.
Гроші вислано через Обєднанне в Филаделфії.
ХТО СЛІДУЮЧИЙ?

АКЦІЇ ЗЕМЕЛЬНОГО БАНКУ У ЛЬВОВІ.

Дальше закупили акції Земельного Банку Гіпотечного у Львові:

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н, ДЖ.

Маріян Обуховський ...	$25.00
Теодор Якимчук	25.00
Іван Гумніцький	25.00
Максим Ничик	10.00

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Василь Загаєвич	$50.00
Лучка Боднар	5.00

Наші офіси отворені від год. 9-ої рано до 8-ої вечером і субскрипції приймаємо безплатно.

The Globe Service Company
436 West 23rd Street,
NEW YORK, N. Y.

За Globe Service Co.
Василь Загаєвич.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИС „СВОБОДА",

З НЕДАВНО МИНУЛОГО.

ВІЙСКОВІ ЗВІДОМЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЧАЛЬНОЇ КОМАНДИ У ЛЬВОВІ З 1918 Р.

Радіо-депеша отамана Вітовського до Києва по заняттю Львова.

По доконаній українськими військами обсаді Львова задепешував отаман Вітовський до Ради Міністрів в Києві:

„Занятий українськими військами Львів складає поклін Києву, столиці всеї України".

Отаман Вітовський.

Подаємо військові звідомлення з боїв за Львів, які в памятні листопадові дні подавано до відома громадянству.

4. листопада 1918 в полудне.

Наспіли поважні підкріплення.

Рано розпочаті операції в повнім ході. Занято двірець Персенківку і Головний двірець. Прочищено вулицю Янівську і Гицлівську гору. Взято полонених і здобуто кільканайцять машинових крісів.

5. листопада 1918.

Вчора противник старався виперти нас з занятих становищ, але мусів податися взад з великими стратами. Ніч перейшла зглядно спокійно. Над раном прочищено Стрийський парк і сумежні простори, обсаджені озброєними цивільними.

Шеф штабу.

6. листопада 1918.

На всіх частинах фронту тривали завзяті бої цілий день і ніч. Всі наступи ворога відперто, завдаючи йому дуже значні втрати. Два рази звернений наступ на двірець Підзамче легко відперто. Зрештою ситуація незмінена. Позиції всі удержано без змін. Занятий Поляками млин Аксельрада по півгодинній боротьбі приступом відібрано. О год. 11 м. 15 перед пол. появився ворожий літак, який на стріли крісів завертав скоро в сторону Головного двірця.

О год. 3-тій в ночи завішено на 24 годин оруже.

Шеф штабу.

7. листопада 1918.

Вчора о год. 7. рано зголосила польська сторона зірвання завішення оружя й бої розпочалися наново.

Залога касарні Фердинанда при Городецькій вулиці зводить щоденно великі бої від 4-ої рано. Сьогоднішній наступ коштував противника багато вбитих і ранених, які покрили подвіря касарні і ул. Городецьку. Ворог припускав тричі наступ, але кождий наступ відбила геройська залога касарні.

Бараки в сторону вул. Бема згоріли підпалені неприятелем.

На Підзамчу цілий день боротьба з леґіоністами, які в значній силі наступають на дворець. В полудне ситуація стає тут критичною. Залогу скріплено одною сотнею У. С. С. під командою чет. Іваницького і приведено порядок. Коло півночі повторили наступ і вдалося їм навіть в одним місци зблизитися до нас, одначе в кількох мінутах їх розбито.

Польська артилерія острілює цитаделю.

Почта в наших руках — мужва держиться знаменито. Від початку обсадження почти службу телеґрафічну і телефонічну повнять панни Оля і Галя Онацькі, видержуючи з незвичайною посвятою, усі труди й прикрости воєнного положення.

У вчорашних боях відзначилися між иншими четар Лісовецький і четар УСС Квас.

Зрештою положення незмінне.

Українська Ґенер. Команда.

8. листопада 1918.

В ночи з 6. на 7. с. м. польські леґіоністи й озброєні відділи цивільних осіб наступали на касарню Фердинанда при вул. Городецькій. Наш відділ відпер наступаючого противника і в побіднім протинаступі пішов вперед та обезпечив касарню Фердинанда. Польські ватаги й леґіоністи в безладі ратувалися утечею, хоронячися за будівлями вулиці Бема, полишаючи на місці бою понад 40 убитих, між ними чимало польських леґіонових офіцирів.

Неприятельські відділи дня 6. і 7. кілька разів старалися взяти головну почту при вулиці Словацького. Кождий наступ їх розбивався об геройську поставу наших скорострільних відділів. Не можучи в оружнім бою добути наші становища, неприятельські відділи підпалили почту, бажаючи використати пожар для своїх військових намірів, вислали парляментарів з предложенням застановлення боєвої діяльности в тій части фронту — мовляв — задля спинення пожару.

З огляду на воєнне положення та з огляду на те, що неприятель два рази зрадливо зломив договір про завішення оружя, ми не згодились на таке предложення. За те під охороною українського війська міська пожарна сторожа гасила горіючий почтовий будинок. Наші становища в тій части фронту, не зважаючи на пожар, вдержані.

Наші воєнні операції в околиці Єзуїтського городу, які переведено вчора у вечері й сьогодня в ночи, увінчалися повним успіхом. Наше військо сміливим наступом виперло неприятельські відділи в горішні краї города. Зайнято вулицю Жигмунтівську і будинок дирекції залізниць.

Біля Підзамча наші відділи посунулися аж поза жовківську рогатку. Занято більшу часть замарстинівського передмістя.

Ми зайняли також гору св. Яцка й очистили її від польських озброєних цивільних осіб.

Наша артилерія з повним успіхом острілювала залізничі обєкти обсаджені зоруженою польською залізничою службою.

Зрадливі напади цивільних Поляків на наших жовнірів і санітарів повторюються. Між иншим на вул. Зеленій вчера якийсь цивільний Поляк заскочив нашого жовніра ззаду, завдавши йому ножем важку рану в плече. Так само вчора на вул. Жовківській цивільні польські особи стріляли до наших лікарів саме в хвилі, як вони перевязували ранених. При вулиці Карла Людвика на наших жовнірів, які замикали склад оружа Дзіковського, кинено цивільними особами міни.

Наша хоробра мужва, підофіцири й офіцири доказували чудес своєю неустрашимою відвагою, почуттям обовязку та посвятою. З вікон вул. Крашевського цивільна польська публика зустрічала наші відділи сальвами стрілів, щоб здержати наш похід, одначе наші вояки йшли нестримно вперед.

Шеф штабу.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ДОПИСІ.

ПРАВИДЕНС, Р. АЙ.

Спростовання.

П. Володимир Рекрут пише нам, що допись в 274 ч. Свободи не відповідала в цілости правді, бо в місцевости ніхто не розбивав ані школи ані аматорського кружка.

Наша редакція містить се спростовання і радить членам У. Н. Союза з Правиденс більше місцевих спорів не виводити на сторінки ґазети. Се іноді може причинитись до оздоровлення місцевих відносин, але часом ще більше заострює спори. Тому треба таки більше працювати на місці для обєднання і згоди. Між членами У. Н. Союза, а також між поодинокими відділами не повинно бути неагоди і сварок, але взаїмна любов, співділання і спільна дружна праця. Не треба зважати на якінебудь ріжниці, а ставати разом до праці під одним спільним братським прапором У. Н. Союза.

Редакція.

ОБОРН, Н. Й.

Збірка на голодуючих в краю.

Виказ тих, котрі відчули голод та горе своїх братів та сестер в ріднім краю:

Тов. „Запорожська Січ", від. 283 У. Н. Союза $10.00, Братство св. Володимира, від. 118 Провидіння, $10.00, Сестрицтво Пр. Діви Марії, від. 202 У. Н. Союза, $10.00, о. В. Уляницький $5.00. По 2 дол.: Стефан Мельник, Теодор Ждан, Ева Стец, Іван Дашівський, Ілія Голиборода, Кость Пиндус, Ілько Вольчук, Данило Ракочий, а Никола Лемко $1.50. По 1 дол.: Андро Шварик, Григорій Мулик, Ґригорій Орищин, Василь Нусь, Олекса Горбаль, Теодор Оліник, Іван Щербій, Андро Полянський, Олекса Сливка, Василь Марко, Юрко м. Намісняк, Іван Хрестинич, Антін Вілчинський, Марко Денеґа, Михаїл Міруцький, Іван Баран, Роман Мозола, Іван Галайко, Михайло Яхвак, Никола Лапічак, Остап Панківський, Іван Гайдук, Михайло Вільчинський, Онуфрій Гриньків, Іван Ґузиляк, Михайло Курій, Пазя Пиріґ, Дамян Намісняк, Марія Велґош, Михайло Спринґ, Олекса Оліник, Григорій Каганяк, Іван Мардзінський, Григорій Писарчук, Миколай Савран, Іван Коморницький, Іван Намісняк мол., Василь Довжицький, Дмитро Рущак, Андрій Дзюля, Стеафн Андрашко, Николай Фецич, Дамян Пасельський, Іван Намісняк стар., Проць Зобків, Іван Базарник, Антін Андрицишин, Петро Сіканович, Іван Малиса, Лесько Зобків, Михайло Базар, Антін Грубий, Василь Лепак, Андрій Бишкош, Теодор Іванечко, Михайло Волянський, Григорій Смоляк, Антося Співак, Полікар Кашуба, Теодор Бакалик, Яким Смоляк, Петро Лепак, Теодор Кльоб, Іван Чорній, Михаїл Смоляк, Дмитро Правак, Іван Гульчанський і Анна Намісняк. По 75 ц.. Онуфер Денеґа, Николай Фромель, Еміліян Сахарин. По 50 ц.: Данько Сконський, Дмитро Мислий, Данило Жук, Юрко Якаба, Михайло Чулий, Василь Халанич, Іван Гуменецький, Андро Шемеля, Андро Кахнич, Іван Дранчак, Іван Дмитровка, Андро Біляк, Стефан Кашчак, Іван Віцентий, Я. Пітлипчак, Юрко Намісняк, Стеанф Майкович, Василь Мельник, Петро Качмарчик, Ілько Папко, Стеанф Чарнявський, Семан Зацовяк, Евдокія Соінфська, Данько Полянський, Петро Цимбрак, Дмитро Радьо, Кость Базяк, Захарій Земляк, Андрій Жеребний, Панько Фалат, Петро Шевчик, Юрко Воляняк, Іван Баранич, Стефа Годзян, Антін Бишкош, Іван Лепак, Петро Лепак, Анна Семеницька, Кость Спін, Василь Прибитен, Михайло Русинько, Ташка Гук, Іван Базар, Василь Ґутер, Андрій Спін, Антін Кір, Михайло Тарбай, Михайло Коваль, Іван Дикощак, Петро Сушко, Михайло Гулик, Николай Конашевич, Антін Бриндак, Антін Нодзо, Іван Перун, Анна Ґутер, Йосиф Лепак, Йосиф Русинко, Дмитро Качала, Дмитро Федечканич, Іван Смарж, Стефан Липак, Йосиф Дон, Яким Мокринський, Василь Мислівчук, Олекса Потрепка, Василь Базарник, Семан Дудич, Семан Цупило, Іван Тарбай, Антін Базарник, Дмитро Русинко, Іван Лобур, Іван Павлик, Йосиф Пелипчак. Андрій Грамоґа 75 ц., а Н. Н. $1.00. По 50 ц.: Іван Тенорович, Іван Коковський, Дамян Хомик, Джек Савич, Александер Хованець, Василь Борачок, Іван Король. По 25 ц.: Іван Декощак, Трофим Гонза, Іван Хомик, Теодор Ґенсюр, Пилип Крамар, Матрона Лепак, Марія Куцек, Андрій Рочий, Михайло Грубий, Петро Сливка, Михайло Сухан, Іван Русинко, Павло Мількович, Михайло Стефаняк, Андро Мацько, Іван Тиханич, Василь Бурко, Михайло Циркат, Йосиф Німець, Іван Стащук, Юрко Кабак, Михайло Лапай, Юрко Шкурот, Текля Спін, Онуфер Фалат. По 30 центів: Юрко Костюк, Михайло Мариниць, а Іван Юськів 20 ц., Павло Зибан 15 ц., а Антін Зибан 10 ц.

Разом зібрано на голодуючих $167.80.

З того вислано до рідного краю через Обєднання у Филаделфії $96.18, решту через другий комітет. Пересилка гроший коштувала 22 центи.

Всім, що подали голодним помічну руку, складаємо сердечне спасибіг!

Комітет.

В ПОГОНІ ЗА МІЛІОНАМИ.

(З німецької повісти Е. Г. Зелтера переробив В. К.).

(Продовження)

(14)

„Я не маю нічого сказати!" відповів уперто Петер Фос.

Директор почервонів з пересердя. „Зараз говори, а то підеш на воду і хліб".

„Проти цього я не можу боронитися!" відповів Петер Фос.

„Поки що можемо йти звідси", сказав Дод. „Мені вистарчає, коли я переконав вас, що цей Еміль Попель не є правдивим Емілем Попелем".

Вони вийшли з келії. В канцелярії директор подиктував арештантові, що видає себе за Еміля Попеля, три дні сухий хліб і воду.

„Коли-б той чоловік хотів признатися, приведіть його негайно до мене", сказав він до сторожа.

Трьом свідкам Дод повернув кошти подорожі і відпустив їх до дому. Все йшло на рахунок фірми Стокс і Яркер.

„Чи ви вже переконані?" спитав Дод директора.

„Майже!" відповів директор. „Я вже дам собі з ним раду. Коли він не схоче признатися, я скажу прикувати його до муру".

„Зробіть це конче!" сказав Дод. „Цей чоловік заслужив на це вдесятеро. Перше всього постарайтеся довідатися від нього, де він сховав гроші. Я подбаю за те, щоб вам дісталася нагорода дві тисячі долярів".

Директор був надзвичайно задоволений і дякував Додові наперед, стискаючи йому руку.

Дод не лишався довго в Штрінау. Він мусів оминати стрічі з радником і Полі. Тому він вибрався негайно до Поґрау.

Тимчасом Петер Фос прикликав сторожа і зажадав, щоб його зараз вести до директора, бо він хоче признатися.

Директор втішився надзвичайно. „Ти хочеш признатися. Отже ти не є Еміль Попель?"

„Ні!" відповів Петер Фос пригноблено і звісив голову. „Я називаюся Франц Мілер".

„А як ти брешеш?!" погрозив йому директор.

„Милий пане директоре!" говорив Петер Фос жалісним голосом. „Мені цілком не до брехні. Я маю далеко тяжчі злочини на сумлінню, як фальшовання документів. Через мене засуджено двох невинних людей на досмертну вязницю. Сумління гризе мене так, що я не можу дати собі ради. Я хочу признатися до всього, щоби ці невинні люди могли вийти на волю".

„Далі, далі!" принаглював його директор і вхопив за перо.

„Ах, пане директоре!" стогнав Петер Фос, заломлюючи руки. „Ви такі суворі, що я перед вами не можу видушити з себе ні слова. Одну людину знаю тільки, якій я міг би все розповісти. Це радник краєвого суду Печ, який мене тоді засудив. Але при цьому ніхто не сміє бути, навіть сторож ні, інакше я не видушу з себе ні словечка".

Директор вагався хвилину, але нарешті згодився потелефонувати по радника. Через пів години перед тюремний будинок заїхала повозка і з неї висів старий радник Печ в обширнім зимовім пальті і широкім повстянім капелюсі, засуненім глибоко на чоло.

Тюремний директор пояснив йому, в чім діло, і дав йому акти Еміля Попеля.

Повільними кроками поліз судовий радник на третій поверх. Перед дверми Фосової келії стояв уже сторож.

„Не перешкаджайте нам!" сказав до нього радник, покашлюючи. „Замкніть двері на ключ. Як я буду готовий, я задзвоню на вас".

Двері відчинилися. В келії сидів фальшивий Еміль Попель з обличчам закритим руками. Двері зачинилися без шелесту і в замку заскреготав ключ.

Петер Фос скочив з місця.

„Дядьку!" скрикнув він, прискочив до радника і вхопив його за руки. „Ти мій одинокий порятунок. Ти мусиш мені помогти. Давай сюди пальто, капелюх і акти. Ти лишишся тут на моїм місці Як не захочеш, я буду змушений звязати тебе силою і заткати тобі рота, не зважаючи на наше близьке спорідненння".

Цього було для хорого серця старого радника надто багато. Акти випали йому з рук і він мусів опертися об стіну.

Петер Фос, що на його гдумку, повинен вже давно бути на Сибірі або в иншому місці, тут в тюрмі!

Це переходило його фізичні і душевні сили! Йому замутилося в очах. Він зробив ще тільки один відборонюючий рух рукою і повалився непритомний в руки свого небожа.

Петер Фос поклав дядька на причу і послухав його серце. Воно билося рівномірно.

„Нема ніякої небезпеки!" подумав він і став чим скорше роздягати старого радника. Навіть чоботи й очки стягнув йому. Далі він вдягнув зомлілого в свою арештантську одежу, а сам вдягся в дядькове одіння і пальто. На голову насунув капелюх і заклав на ніс очки.

Петер Фос хотів вже брати акти і виходити з келії, коли його погляд впав на чорну судейську тоґу. В одну мить він подер чорне сукно на довгі пасма і став звязувати ними дядькові руки і ноги. Підчас цеї роботи радник прийшов до себе. Він хотів щось сказати.

„Будь тихо!" сказав йому шепотом Фос. „Інакше ти пошкодиш собі. Ти мусиш знов зімліти і не пробудитися швидше, аж прийде сторож".

Старий радник послухав і прошептав тільки: „Полі є в мене!" Потім він заплющив очи і обернувся до стіни.

Петер Фос випростувався і задзвонив.

За хвилину двері відімкнулися.

„Не перешкаджайте цьому чоловікові!" сказав фальшивий радник до сторожа і сам замкнув власноручно двері келії. „Він тяжко потрясений своїм признанням. Дайте панові директорові ці акти і скажіть йому, що я зайду до нього завтра в цей час, щоб з ним побалакати про цю справу. Тепер я мушу ще дещо провірити в себе в хаті. Це просто страшні речі, про які цей чоловік розповів тепер. Скажіть це панові директорові".

Тюремний сторож взяв акти і поклонився незугарно. Фальшивий судовий радник став, покашлюючи, сходити важкими кроками по сходах. За хвилину він їхав повозкою на Пільну тулицю. В кишені дядькових штанів він найшов ключі і сам відімкнув собі двері до помешкання.

Йому назустріч вибігла Полі.

„Дядьку!" крикнула вона здивовано і сплеснула в долоні. „Ти вже вернувся?"

Фальшивий дядько обняв її сердечно і поцілував в уста. Полі пізнала свого Петра. Він повів її до дядькової кімнати, відчинив шафу і став мерщій передягатися в краще одіння. Міжтим він розказував Полі про свої пригоди. Він завважив відразу, що вона була про все поінформована дядьком. Вона не ставила навіть питань, хоч неодно з його оповідань було їй неясне.

(Дальше буде).

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА, — ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ЕМІҐРАЦІЯ З РОСІЇ І ВИЇЗД ДО РОСІЇ.

З огляду на економічні відносини в Росії теперішне Совітське Правительство не допускає туди іміґрації й не дуже радо дає дозвіл навіть уроженцям російських країв (теперішного Союзу Совітських Републик) туди повернутися, хочби навіть не на сталий побут, — й тим меньше можуть дістати такий дозвіл переселенці, що хочуть зовсім повернутися чи переселитися в Росію. За дозволом треба звертатися до якогось совітського представництва в Европі, наприклад до консуля в Берліні або в Лондоні; в Америці, як відомо, Совітський Уряд своїх представників не має. Та, як сказано, надія на одержання такого дозволу взагалі невелика.

Буває, що ґрупам кваліфікованих робітників, російського чи чужого походженя, дозволяють переїхати в Росію, як що вони мають гроші і технічне знаряддя. Товариство Технічної Помочі Совітської Росії в Ню Йорку (799 Бродвей) переводять в таких випадках переговори з совітським урядом і наглядає переїзд.

Щоби виїхати з Росії (Союзу Совітських Републик), підданий тої держави мусить передівсім дістати собі паспорт. Паспорт видають місцеві власти за дозволом центрального паспортового бюра в Москві. Паспорт дістати не трудно, так як там він є власне тільки посвідкою горожаньства і для виїзду за кордон не вистарчає. Щоби виїхати за кордон, треба ще мати окремий дозвіл — „візи", чи то печатку на паспорті — з Міністерства Закордонних Справ в Москві, а це вже справа труднїща, так як з Росії теж не дуже радо випускають. Хто хоче виїхати до Америки, то мусить доказати, що він буде туди допущений, значить попаде в американську іміґраційну „квоту", або належить до неквотових іміґрантів. Вимагають також „афідевітів" про удержання в Америці. Коли еміґрант має вже і паспорт і візи з Закордонного Міністерства, значить може виїхати, а думає про те, щоб потім повернутись назад, то мусить відразу забезпечитись поворотними візами — що його впустять назад в Росію, — та такі вже зовсім трудно дістати.

Розуміється, на виїзд до Америки треба мати дозвіл, візу, від американського консуля. Так як Злучені Держави ще не визнали совітського правительства і не мають в Росії своїх представників, то американському консулеви в Ризі (в Латвії) доручено російську іміґраційну квоту. До нього мусять звертатися за візами майбутні іміґранти з Росії, що хочуть виїхати до Америки. Звертатися можуть писменно і їхати повинні аж тоді, коли їх з консуляту в Ризі покличуть. Та взагалі американська квота для уроженців російських територій така мала (мало що поверх двох тисяч іміґрантів допусканих на протязі року); а подано по візи стільки (по останньому справозданню американського консуля в Европі— 52,500), що надія попасти в квоту дуже невелика, тим більше, що до російської квоти зараховуються не лише іміґранти приїзджаючі з Росії, а й російські іміґранти зза кордону, біженці, взагалі всі, хто уроджений на території держави. Обраховують, що тепер поза границями Росії живе поверх міліона всякого роду політичних еміґрантів і утікачів з Росії. Дехто з них має паспорти старого царського правительства, дехто після революційних російських урядів, дехто українські, та більшість взагалі не має ніяких документів, а й ті, що в кого є, не визнані більшістю держав. Через то їм трудно або й неможливо переїздити з краю до краю, навіть шукаючи за роботою, і щоби зарадити тій ситуації, окрема комісія Ліґи Націй під проводом д-ра Нансена зробила проект, щоб видавати їм спеціяльні посвідки, які служилиб їм за паспорти. Майже всі держави згодилися видавати їм такі посвідки, з якими вони можуть виїздити до других країв, одначе більшість дає їх лише на виїзд, значить повернути з ними не можна. Їх приймають як паспорти также американські консулі й дають на них візи на виїзд в Америку, звичайно, наскільки ще єсть місце в невеликій квоті.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

БРУКЛИН, ҐРІНПОЙНТ, Н. Й. Укр. Тов. Дністер, від. 310, повідомляє, своїх членів, що річні збори відбудуться дня 12. грудня, на гали 106 Clay St. о год. 7.30 вечером. Кождий член має прибути і вирівнати вкладки до Тов. і У. Н. Союза і 30 ц. за календар. Буде вибір нових урядників на рік 1926. Проситься привести нових членів, котрих прийметься без оплати вступного. Неявившийся на збори член заплатить 1 дол. кари, а урядник 2 дол. — М. Федас, предс.; В. Сенишин, секр.; І. Сколоздра, кас.

ОБОРН, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 283, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться 13-го грудня с. р. в неділю, о другій годині пополудні. Кождий член має явитись на річних зборах. Коли не явиться без важної причини, підлягає карі 50 ц., а урядник 1.00. Обовязком кождого члена припровадити одного нового члена до товариства. Добра нагода, бо приймається на річних зборах без вступного. І таксамо до У. Н. Союза без вступного. Браття і Сестри, як один станьте в ряди, бо се наша організація, се наш батько. На мітинґу буде справозданнє з діяльности товариства з цілого року. Обовязком членів позамісцевих, коли не можуть прибути на річні збори, щоби переслали свою думку через лист до уряду, бо знаходяться члени по других місцевостях, що навіть ніколи листа ненапише до того товариша, котрий за нього платить. Також будеться вибирати новий уряд на ірк 1926. Отож Браття і Сестри, вибирайте таких членів на уряд, котрі здібні вповнювати свої обовязки, щоби за пару місяців не було знов якого непорозуміння. А котрих виберете, маєте їх шанувати і слухати, бо де згода, там сила і любов. — І. Кококовський, Лесь Зобків.

БРОНКС, Н. Й. Тов. Любов, від. 298, повідомляє всіх своїх членкинь і членів, що річний мітинґ відбудеся в неділю, 13. с. м., о 2-ій год. пополудни під ч. 1130 Совтерн Болевард, в долішній гали. Мітинґ розпічнеться точно в означений час. Неявившийся член на мітинґу заплатить кару 50 цнт. — Уряд.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. Сестр. Рожд. Пр. Богородиці, від. 36, повідомляє, що мітинґ відбудеться в неділю, 13. грудня, о год. 2-ій попол. Проситься сестер прийти на час, шоби був час полагодити справи. Будесь вибирати новий уряд, то треба, щоби всі явилис на річнім мітинґу, щоб потому ненарікали, що не вибрали добрий уряд. — Юстина Лиса, предс.; З. Гунька, секр.

МОНЕССЕН, ПА. Бр. св. Петра і Павла, від. 338, повідомляє своїх членів що річний мітинґ відбудеться в неділю, дня 13. грудня, о год. 2-ій пополудни, на 2-ій улици в Укр. Домі. Буде вибір уряду на рік 1926. Справозданнє і інші справи до полагодження. Кождий член мусить явитись під карою 50 ц., а урядник 1.00. — Ф. Я.

ПІТСФІЛД, МАСС. Отсим подається до відома членам Тов. ім. Мих. Грушевського, від. 150, що річний мітинґ відбудеться дня 13. грудня 1925, в П. Шульгана гавзі, вам усім знано де. Проситься усіх членів прибути на сей мітинґ та вирівнати свої місячні вкладки. Буде вибір нового уряду на 1926 рік. На мітинґу будесь принимати нових членів до У. Н. Союза без вступного. — Е. Яремій, предс.; А. Гуцка, кас.; О. Яремій, секр.

ФАРРЕЛ, ПА. Бр. св. П. і П., від. 285, повідомляє своїх членів і членкинь, що річний мітинґ відбудеться дня 13. грудня, в польській гали під ч. 1013 Amerson Ave., о 2-ій годині пополудни. Проситься прийти на сей мітинґ, бо буде вибір уряду на рік 1926. Неявившіся члени чи членкині будуть карані після статута. Проситься членів привести хоч по одному новому членови, бо будесь принимати без вступного до У. Н. Союза і Братства. — В. Гладьо, предс.; В. Федорчик, секр.; Н. Забич, кас.

БРУКЛИН, Н. Й. Тов. Зап. Січ, від. 325, подає до відома своїм членам, що річний мтинґ відбудеться в суботу, дня 12. грудня, в С. Заблоцького, 155 Wythe Ave., о год. 7.30 вечер. Обовязком кождого члена прибути на сей мітинґ, бо є важні справи до полагодження і буде вибір нового уряду на рік 1926. Неявившийся член буде караний після статута. будесь принимати нових членів до Тов. і до У. Н. Союза без вступного на тих зборах. — С. Заблоцький, предс.; Д. Зварич, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 142, повідомляє всіх своїх членів місцевих іпозамісцевих, що мітинґ річний відбудесь дня 12-го грудня, о год. 7-ій вечером, в Укр. Нар. Домі, 216 Fulton St. Проситься всіх членів, щоб принесли по 30 ц. за календар на рік 1926. На порядку нарад справозданнє урядників з цілого року, справозданнє контрольної комсії і вибір уряду на рік 1926. Неявившийся член підлягає карі після статута. — А. Поливчак, предс.; Яцко Лищак, кас.; Петро Остапчук, секр. фін.

АМСТЕРДАМ, Н. Й. Тов. ім. Івана Франка, від. 266, повідомляє своїх членів, що місячний мітинґ відбудеться в неділю, 13. грудня, о год. 10-ій рано, в гали церковній при Поласки ул. На порядку нарад є важні справи до полагодження, як рівнож вибір урядників на рік 1926. — В. Михалюк, предс.; Т. Сюрко, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. Подається до відома членам Тов. „Любов", від. 45, що річні збори відбудуться в неділю, 13. грудня, в домі тов. Амер. Горожан, 847 Н. Франклін Ул., о год. 2-ій попол. Позаяк припадає вибір нового уряду на рік 1926 і другі важні справи до полагодження, проситься усіх місцевих і позамісцевих членів, щоб точно зійшлись на означений час. Принsocиматись буде нових членів після статута. — Уряд.

АВОКА, ПА. Тов. св. Івана Хрестителя, від. 326, повідомляє, що річний мітинґ відбудесь о год. 2.30 попол., в неділю, 13. грудня, в гали А. Турка, 814 Мейн Стр. Буде вибір нового уряду на рік 1926 і будесь роздавати календарі, за котрі кождий член має заплатити 30 ц. Ті, що ще не заплатили за календар за тамтой рік, мають заплатити тепер. Будемо принимати нових членів без вступного. Тож просимо кождого члена привести хоч по одному новому членови. Неявившийся член заплатить кари 1.00 дол., а урядник 2.00. — Н. Колодій, предс.; С. Сеньків, кас.; І. Соколовський, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Бр. св. Архистратига Михаїла, від. 209, повідомляє своїх членів, що місячний мітинґ відбудеться в неділю, дня 13. грудня; в гали церковній, точно о год. 1-ій пополудни. На сей мітинґ мають явитись всі члени і вирівнати свої залеглости. На сім мітинґу будесь роздавати календарі на рік 1926. Член, котрий не заплатить свої хдовгів буде суспендований. Неявившийся член на сей мітинґ заплатить кари 50 ц., а урядник 1.00 дол. — Иосиф Гінда, предс.; Мих. Дмитрів, секр.; Мих. Вадяк, касієр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 76, повідомляє всіх своїх членів місцевих і позамісцевих, що річний мітинґ відбудеться в суботу, дня 12. грудня, точно о годині 7-ій вечером в шкільній Гали на 93 Van Buren St. На той мітинґ обовязаний кождий член явитися, бо є важні справи до полагодження; буде справозданнє за рік 1925 і вибір нового уряду на 1926 рік. Довгуючих членів напоминається, щоб вирівнали свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Неявившийся член на мітинґу підпадає карі 1 дол., а урядник 2 дол. — П. Романишин, предс.; С. Стойко, кас.; І. Лисак, секр.

БОСТОН, МАСС. Тов. Дружина кн. Данила, від. 238, дає до відома всім своїм членам, що річний мітинґ відбудесь 13. грудня в парафіяльній гали, 136 Arlington St., зараз по Службі Божій. Прошу всіх членів того відділу, щоби прийшли на мітинґ, бо є дуже важні справи до полагодження; будесь вибирати новий уряд на 1926 рік. — Петро Музика, секр.

ПАЛМЕРТОН, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 369, повідомляє всіх членів місцевих і позамісцевих, що місячний мітинґ відбудеться о 1-ій годині попол., в неділю, дня 13. грудня в гали церковній на Делавер Еве. Проситься всіх членів прийти на сей мітинґ і вирівнати свої залеглі довги. Розкажіть одні другим так, щоби можна до 25. грудня зробити річний мітинґ. На мітинґу будесь роздавати календарі, за котрі кождий має принести 30 ц. — І. Климишин, предс.; М. Куба, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. Отсим подається до відома всім членам Т-ва „Єдність", що річні збори відбудуться в неділю, 13. грудня, о год. 1-ій пополудни, в гали Тов. Укр. Ам. Горожан, 849 Н. Франклін ул. Взивається всіх членів прибути на час, бо на деннім порядку є дуже важні справи до полагодження. Також буде вибір нових урядників на рік 1926. Хай не бракне ні одного члена на сих річих зборах. Приходіть самі й аґітуйте нових людий до Т-ва „Єдність". — Й. Федюк, секретар.

НОРТГЕМПТОН, ПА. Тов. Укр. Січові Стрільці, від. 44, повідомляє своїх членів і членкинь, що річний мітинґ відбудеться в неділю, дня 13. грудня, о годині 2-ій пополудни, в гали укр. правосл. церкви на Нюпорт Евню. Проситься всіх членів явитись на сей мітинґ, бо є дуже важні справи до полагодження. Також проситься довгуючих членів вирівнати свої довги, бо в противнім разі будуть суспендовані. Буде справозданнє уряду за рік 1925 і вибір нового уряду на рік 1926. Неявившийся член заплатить кару. — Стеафн Кудрик, предс.; Андрій Чепеляк, секр.; Лука Демчук, кас.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.